

notitie

FORUM STANDAARDISATIE 12 juni 2019 Agendapunt 4 Open standaarden, lijsten

Aan: Forum Standaardisatie
Van: Stuurgroep Open Standaarden

Datum: 20 mei 2019
Versie: 1.0

Bijlagen: FS-190612.4A Intakeadvies GeoPackage
FS-190612.4B Intakeadvies RPKI
FS-190612.4C Intakeadvies GSWW
FS-190612.4D Intakeadvies OIDC
FS-190612.4F Intakenotitie SALES

Ter besluitvorming

Het starten van een toetsingsprocedure voor plaatsing van de standaard op de 'pas toe of leg uit'-lijst:

- A. **GeoPackage** (een bruikbare standaard voor uitwisseling van geografische informatie, o.a. in de context van het stelsel van (geo)basisregistraties)
- B. **RPKI** (standaard voor het tegengaan van omleiding van internetverkeer naar systemen van een niet geautoriseerd netwerk)
- C. **GWSW** (standaard voor eenduidig uitwisseling en hergebruik van gegevens in het stedelijk waterbeheer)
- D. **OIDC** (een open en gedistribueerde manier om één authenticatiedienst naar keuze te kunnen hergebruiken op meerdere (semi)overheidswebsites en/of mobiele apps)
- E. Het starten van evaluaties van:
 - **IPv4/IPv6** (adressering van ICT-systemen binnen een netwerk)
 - **CMIS** (content-uitwisseling tussen CMS-/DMS-systemen)

Ter kennisname

- F. Ingetrokken aanmelding **SALES** (een standaard voor elektronische communicatie tussen ketenpartners in de bouw- en installatietechniek)
- G. Stand van zaken lopende procedures

Ad A. Het starten van een toetsingsprocedure voor plaatsing op de 'pas toe of leg uit'-lijst: GeoPackage
[Bijlage A]

Het Forum Standaardisatie wordt gevraagd om in te stemmen met de volgende adviezen aan het OBDO:

Het starten van een toetsingsprocedure voor plaatsing van de standaard GeoPackage op de 'pas toe of leg uit'-lijst.

Over de standaard

GeoPackage is een op SQLite (een databasemanagementsysteem) gebaseerd standaard waarmee geografische informatie uitgewisseld kan worden. Op dit moment staat alleen Geography Markup Language (GML)¹ op de 'pas toe of leg uit'-lijst (in de set Geo-standaarden²) voor deze uitwisseling. GeoPackage biedt een veel compactere bestandsuitwisseling dan de GML-gebaseerde uitwisselbestanden. In sommige gevallen is het van belang dat het uitwisselformaat validatie mogelijk maakt. In zo'n geval is GML (en de bijbehorende xsd-schema's) geschikt. In andere gevallen gaat het slechts om het doorgeven van de geografische informatie en zijn de volgende zaken juist meer van belang: performance, bestandsgrootte en ondersteuning in software. In deze stap heeft GeoPackage een duidelijke meerwaarde om naast GML aan te bieden op de 'pas toe of leg uit'-lijst. GeoPackage wordt breed ondersteund in geografische software³, ook in een aantal binnen de overheid veelgebruikte pakketten die traditioneel minder goede ondersteuning bieden voor GML.

De aangemelde versie van GeoPackage is in 2018 vastgesteld. GeoPackage wordt beheerd door OGC⁴, een non-profitorganisatie.

Hoe is het proces verlopen?

Op 16 april 2019 heeft Friso Penninga (Geonovum) de standaard GeoPackage aangemeld voor opname op de 'pas toe of leg uit'-lijst (in de set Geo-standaarden). Op 6 mei 2019 heeft een intakegesprek plaatsgevonden met de indiener. In dit gesprek is onderzocht of de standaard voldoet aan de criteria om in procedure genomen te worden. Daarnaast is vooruitgeblekt op de procedure. Op basis van dit gesprek en het intake-onderzoek heeft Lost Lemon een intake-advies opgesteld.

Advies en gevraagd besluit

GeoPackage heeft ten opzichte van GML een meerwaarde door betere ondersteuning in software, een kleinere bestandsomvang en eenvoudigere toepassing. Er zijn verder geen volwaardige open alternatieven. Leveranciersspecifieke formaten bieden inhoudelijk dezelfde functionaliteit, maar er is op dit moment niet één leveranciersspecifiek formaat dat toch door meerdere leveranciers wordt ondersteund. De aanmelding van GeoPackage wordt ondersteund door de zogeheten Publieke Dienstverlening Op de Kaart (PDOK)-partners, namelijk de ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, van Economische Zaken en Klimaat, Rijkswaterstaat en Kadaster.

GeoPackage voldoet aan de basiscriteria om in behandeling genomen te worden voor de 'pas toe of leg uit'-lijst. Een volledig expertonderzoek is aangewezen om de standaard te toetsen aan de inhoudelijke criteria voor opname op de lijst.

Geadviseerd wordt daarom om GeoPackage in procedure te nemen voor plaatsing op de 'pas toe of leg uit'-lijst.

¹ ISO 19136:2007 Geographic information - Geography Markup Language (GML), versie 2007

² Zie <https://www.forumstandaardisatie.nl/standaard/geo-standaarden>

³ Zie <https://www.geopackage.org/implementations.html>

⁴ Zie <http://www.opengeospatial.org/>

Ad B. Het starten van een toetsingsprocedure voor plaatsing op de 'pas toe of leg uit'-lijst: RPKI
[Bijlage B]

Het Forum Standaardisatie wordt gevraagd om in te stemmen met de volgende adviezen aan het OBDO:

Het starten van een toetsingsprocedure voor plaatsing van de standaard RPKI op de 'pas toe of leg uit'-lijst.

Over de standaard

Resource Public Key Infrastructure (RPKI) is een standaard met als doel om zogenaamde route hijacks te voorkomen. Bij een route hijack wordt internetverkeer omgeleid naar de systemen van een niet-geautoriseerd netwerk. Een hijack kan het gevolg zijn van een simpele typefout van een netwerkbeheerder die daarmee onbedoeld internetverkeer omleidt, of het gevolg zijn van een doelgerichte aanval op de infrastructuur van het internet. Dan kan het bijvoorbeeld gaan om websites onbereikbaar te maken of om gegevens van internetgebruikers afhandig te maken. Met RPKI kan de rechtmatige houder van een blok IP-adressen een autoritatieve, digitaal getekende verklaring publiceren met betrekking tot de intenties van de routing vanaf haar netwerk. Deze verklaringen kunnen andere netwerkbeheerders cryptografisch valideren en vervolgens gebruiken om filters in te stellen die onrechtmatige routing negeren. Het netwerk valt terug op het 'oude' onbeveiligde routing als RPKI wegvalt.

RPKI is in 2012 gepubliceerd en zijn er sindsdien aanvullende RFC's gepubliceerd. In de basis blijft het oorspronkelijke werk van RPKI uit 2012 leidend. RPKI wordt beheerd door het Internet Engineering Task Force (IETF).

Hoe is het proces verlopen?

Op 25 januari 2019 heeft Alex Band (Stichting NLnet Labs) de standaard RPKI aangemeld voor opname op de 'pas toe of leg uit'-lijst. Op 10 april 2019 heeft een intakegesprek plaatsgevonden met de indiener. In dit gesprek is onderzocht of de standaard voldoet aan de criteria om in procedure genomen te worden. Daarnaast is vooruitgeblekt op de procedure. Op basis van dit gesprek en het intake-onderzoek heeft Lost Lemon een intake-advies opgesteld.

Advies en gevraagd besluit

RPKI is bedoeld om het onderscheppen en omleiden van internetverkeer en het onbereikbaar maken van netwerken tegen te gaan. Het is een standaard die routing op internet veiliger maakt. De bestaande beveiliging is nu nog niet voldoende om bijvoorbeeld het onbereikbaar maken van websites te voorkomen. De aanmelding van RPKI wordt ondersteund door het Nationaal Cyber Security Centrum (NCSC), Platform Internetstandaarden en de Internet Society (ISOC). RPKI voldoet aan de basiscriteria om in behandeling genomen te worden voor de 'pas toe of leg uit'-lijst. Een volledig expertonderzoek is aangewezen om de standaard te toetsen aan de inhoudelijke criteria voor opname op de lijst.

Geadviseerd wordt daarom om RPKI in procedure te nemen voor plaatsing op de 'pas toe of leg uit'-lijst.

Ad C. Het starten van een toetsingsprocedure voor plaatsing op de 'pas toe of leg uit'-lijst: GWSW
[Bijlage C]

Het Forum Standaardisatie wordt gevraagd om in te stemmen met de volgende adviezen aan het OBDO:

Het starten van een toetsingsprocedure voor plaatsing van de standaard GWSW op de 'pas toe of leg uit'-lijst.

Over de standaard

Het Gegevens Woordenboek Stedelijk Water (GWSW) is een standaard voor het uniform vastleggen, uitwisselen en hergebruiken van gegevens door (overheids)partijen die betrokken zijn bij het stedelijk waterbeheer. In het beheer van stedelijk water en riolering worden gegevens steeds belangrijker. Meerdere ketenpartijen zijn betrokken bij het beheer van stedelijk water en riolering, zoals gemeenten, bedrijven en waterschappen. Het doelmatig managen van (afval)watersystemen vereist een gemeenschappelijk taal. Ook de maatschappelijke opgaven zoals klimaatadaptatie, energietransitie en de bouwopgave vereisen een (digitale) integrale aanpak, waarbij gezamenlijke gegevensdefinities een voorwaarde zijn. Meer technisch, het GWSW is een ontologie, een speciale datastructuur die assets, systemen en (beheer)processen op het gebied van stedelijk waterbeheer beschrijft. Het is een open datastandaard volgens het Linked data principe.

De aangemelde versie van GWSW is in 2018 vastgesteld. Het GWSW is onderdeel van het Semantisch Web en is gemodelleerd in RDF/RDFS/OWL-2. Stichting RIONED beheert en zorgt voor doorontwikkeling van de standaard samen met de stakeholders.

Hoe is het proces verlopen?

Op 15 april 2019 heeft Eric Oosterom (Stichting RIONED) de standaard GWSW aangemeld voor op de 'pas toe of leg uit'-lijst. Op 2 mei 2019 heeft een intakegesprek plaatsgevonden met de indiener. In het intakegesprek is onderzocht of de standaarden voldoet aan de criteria om in procedure genomen te worden. Daarnaast is vooruitgeblekt op de procedure. Op basis van dit gesprek, aanvullende informatie en het intake-onderzoek heeft Lost Lemon een intake-advies opgesteld.

Advies en gevraagd besluit

GWSW draagt bij aan interoperabiliteit in de benodigde informatievoorziening rondom stedelijk waterbeheer. Databewerkingen wordt door het gebruik van de standaard eenvoudiger of in sommige gevallen zelfs overbodig. De standaard verbetert de kwaliteit van de gegevens en maakt daarmee het waterbeheer doelmatiger. GWSW voldoet dan ook aan de basiscriteria om in behandeling genomen te worden voor de 'pas toe of leg uit'-lijst. Een volledig expertonderzoek is aangewezen om de standaard te toetsen aan de inhoudelijke criteria voor opname op de lijst. De aanvraag wordt ondersteund door de Unie van Waterschappen, VNG, diverse gemeenten, Geonovum, Informatiehuis water, Ministerie van Infrastructuur en Milieu, Ministerie van Defensie, Rijkswaterstaat, Vereniging van Afvalbedrijven en diverse marktpartijen die betrokken zijn bij stedelijk waterbeheer.

Geadviseerd wordt daarom om GWSW in procedure te nemen voor plaatsing op de 'pas toe of leg uit'-lijst.

Ad D. Het starten van een toetsingsprocedure voor plaatsing op de 'pas toe of leg uit'-lijst: OIDC

[Bijlage D]

Het Forum Standaardisatie wordt gevraagd om in te stemmen met de volgende adviezen aan het OBDO:

Het starten van een toetsingsprocedure voor plaatsing van de standaard OIDC op de 'pas toe of leg uit'-lijst.

Over de standaard

OpenID Connect (OIDC) is een open en gedistribueerde manier om één authenticatiedienst naar keuze te kunnen hergebruiken bij meerdere (semi-)overheidsdienstverleners, bij gebruik vanuit onder andere webapplicaties en mobiele apps. Het is een op JSON gebaseerde standaard en bouwt voort op de open standaard OAuth 2.0 welke gebruikt wordt voor autorisatie. OIDC heeft dan ook een grote overeenkomst met OAuth 2.0, een belangrijke toevoeging is het 'ID token' waardoor identificatie van de geauthenticeerde gebruiker mogelijk wordt gemaakt. OIDC is functioneel ook vergelijkbaar met de standaard Security Assertion Markup Language (SAML), een XML gebaseerde standaard op autorisatie en authenticatie. Belangrijkste redenen om op OIDC in te zetten zijn de beperkte mogelijkheden om de SAML door te ontwikkelen. Daartegenover staan de actieve ontwikkelingen binnen de OIDC standaard. Verder ondersteunt OIDC de 'mobile-first' strategie van digitale overheidsdiensten beter dan SAML. OIDC bevat veel informatie, waardoor er een aantal 'profiles' zijn gemaakt en in ontwikkeling blijven. Het iGov / internationale profiel voor overheidstoepassingen en het publieke domein wordt door de Open ID Foundation beheerd. Het Nederlandse iGov-NL profiel voor OIDC (met review van werkgroep) bouwt voort op iGov-NL profiel van OAuth 2.0, dat door een werkgroep onder leiding van Geonovum is ontwikkeld.

Met de indieners van de standaard is afgesproken dat het iGov-NL profiel nu geen onderdeel is van de aanmelding van OIDC. De eerste versie van het profiel is in april 2019 beschikbaar gekomen. Het profiel is daarmee nog onvoldoende gedragen door alle overheidspartijen, bovendien moet een beheer organisatie van het profiel nog benoemd worden. In de expertfase wordt wel aandacht besteed aan het profiel, zonder het profiel vooralsnog te toetsen voor plaatsing op de 'pas toe of leg uit'-lijst.

Hoe is het proces verlopen?

Op 17 april 2019 heeft Coen Glasbergen en Remco Schaar (Logius, programma eID) de standaard OIDC aangemeld voor op de 'pas toe of leg uit'-lijst. Op 7 mei 2019 heeft een intakegesprek plaatsgevonden met de indiener. In het intakegesprek is onderzocht of de standaarden voldoet aan de criteria om in procedure genomen te worden. Daarnaast is vooruitgeblikt op de procedure. Op basis van dit gesprek, aanvullende informatie en het intake-onderzoek heeft Lost Lemon een intakeadvies opgesteld.

Advies en gevraagd besluit

OIDC lost een interoperabiliteitsprobleem op dat ligt bij de mobiele apps en machtigen van anderen om in te loggen op digitale publieke diensten en websites. OIDC maakt het ook mogelijk om andere authenticatievoorzieningen middels een routeringsvoorziening te ontsluiten. Bovendien geeft het de mogelijkheid om meerdere attributen of andere type identifiers mee te geven. Zo biedt het huidige DigiD-SAML koppelvlak alleen de mogelijkheid om een BSN-nummer mee te geven in het authenticatieprotocol. OIDC voldoet dan ook aan de basiscriteria om in behandeling genomen te worden voor de 'pas toe of leg uit'-lijst. Een volledig expertonderzoek is aangewezen om de standaard te toetsen aan de inhoudelijke criteria voor opname op de lijst. De aanvraag wordt ondersteund door de Werkgroep Autorisatie / Authenticatie binnen Kennisplatform API's, Governance eID (met daarin overheidspartijen als UWV, VNG, SVB, Belastingdienst, RvIG en Politie). Maar ook ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, van Veiligheid en Justitie. De authenticatie en autorisatievoorziening van SURF ondersteunt reeds OIDC naast SAML richting Service Providers (nog niet richting Identity Providers). Er wordt geen gebruik gemaakt van het iGov-NL profiel.

Geadviseerd wordt daarom om OIDC in procedure te nemen voor plaatsing op de 'pas toe of leg uit'-lijst.

Ad E. Evaluaties IPv4/IPv6 en CMIS

[geen bijlage]

Het Forum Standaardisatie wordt gevraagd om in te stemmen met:

Het starten van evaluaties van de standaarden IPv4/IPv6 en CMIS.

Over de evaluaties

In het werkplan van het Bureau Forum Standaardisatie is afgesproken dat er jaarlijks een aantal standaarden wordt geëvalueerd die langer dan vier jaar op de lijst staan en in de tussentijd niet meer zijn getoetst. Het doel van zo'n evaluatie is om de kwaliteit van de informatie op de 'pas toe of leg uit'-lijst te waarborgen.

De evaluatie richt zich met name op de huidige relevantie van de standaard, het functioneel toepassingsgebied en de stand van zaken rond de adoptie van de standaard. Een evaluatie kan, maar hoeft geen acties te adviseren ten aanzien van de geëvalueerde standaard.

Het beschikbare budget laat toe om maximaal drie standaarden te toetsen in 2019. De volgende criteria worden toegepast om standaarden te selecteren voor evaluatie:

- Staat de standaard vier jaar of langer op de lijst en is deze in de tussentijd niet getoetst (bijvoorbeeld voor een nieuwe versie)?
- Voldoet de standaard nog volledig aan de vier criteria voor opname op de 'pas toe of leg uit'-lijst?
- Zijn er signalen van gebruikers dat het draagvlak onder druk staat?
- Hebben er zich relevante (markt)ontwikkeling voorgedaan met betrekking tot de standaard of de toepassing ervan?
- Is het toepassingsgebied van de standaard nog relevant en duidelijk?

Geselecteerde standaarden

Op basis van de bovengenoemde criteria werden de volgende twee standaarden geselecteerd voor evaluatie in 2019:

- **IPv4/IPv6** maakt communicatie van data tussen ICT-systemen binnen een netwerk zoals internet, mogelijk. IPv6 heeft veel grotere hoeveelheid beschikbare IP-adressen ten opzichte van de voorganger IPv4. IPv6 en IPv4 moeten in combinatie ('dual stack') worden toegepast op communicatie tussen toepassingen in (een) netwerk(en). IPv6 en IPv4 staat sinds 2010 op de 'pas toe of leg uit'-lijst. De adoptie van IPv6 groeit langzaam maar gestaag door. Het is raadzaam om de transitie van IPv4 naar IPv6 en de adoptiegraad van IPv6 te evalueren.
- **CMIS** is een standaard die een scheiding mogelijk maakt tussen zogenaamde 'content repositories' en content applicaties. Hierdoor kunnen content (ongestructureerde data, zoals documenten en e-mails) en bijbehorende metadata (beschrijvende data) gemakkelijker worden uitgewisseld. CMIS staat sinds 2014 op de op de 'pas toe of leg uit'-lijst. Uit de monitor 2018 is gebleken dat de implementatiegraad van CMIS laag is. Bovendien is CMIS niet of nauwelijks relevant voor aanbestedingen. Het is daarom raadzaam om het gebruik van CMIS te evalueren.

Advies en gevraagd besluit

Het Forum Standaardisatie wordt gevraagd om in te stemmen met het starten van de evaluatie van IPv4/IPv6 en CMIS.

Ter kennisname

Ad F. Ingetrokken aanmelding SALES

[Bijlage G]

Over de standaard

SALES is een standaard voor elektronische communicatie tussen ketenpartners in de bouw- en installatietechniek in Nederland. De standaard ondersteunt de interactie voor bouw en vastgoedonderhoud gerelateerde processen tussen instanties in hun rol als opdrachtgever, opdrachtnemer, toeleverancier of producent. De afkorting SALES staat voor Samenwerking tussen Aannemers, Leveranciers En Softwarehuizen.

Hoe is het proces verlopen?

Op 18 april 2019 heeft Jos Hebing (Ketenstandaard Bouw en Installatie) de standaard SALES aangemeld voor op de 'pas toe of leg uit'-lijst. Op 6 mei 2019 heeft een intakegesprek plaatsgevonden met de indiener. In het intakegesprek is onderzocht of de standaarden voldoet aan de criteria om in procedure genomen te worden. Daarnaast is vooruitgeblekt op de procedure. Op basis van dit gesprek, aanvullende informatie en het intake-onderzoek heeft Lost Lemon een intakenotitie opgesteld.

Stand van zaken

Tijdens het intakegesprek is er geconcludeerd dat (aanvraag voor de) standaard nog niet gereed is om voor toetsing in behandeling genomen te worden. De (aanvraag voor de) standaard SALES voldoet nog niet aan alle vier criteria om in behandeling genomen te worden voor opname op de 'pas toe of leg uit'- lijst.

Concreet zal de stichting Ketenstandaard Bouw en Installatie aan de volgende onderwerpen werken om daarmee te voldoen aan de criteria van een open standaard en de adoptie van SALES te verhogen:

1. Vaststellen van de relatie en de eventuele overlap van SALES met reeds geaccepteerde standaarden op de 'pas toe of leg uit'-lijst;
2. Aanscherpen functionele toepassingsgebied en organisatorische werkingsgebied van SALES (standaard of versienummer) om te voorkomen dat er conflicten met andere bestaande standaarden ontstaan.
3. Onderzoeken of er draagvlak bestaat bij overheidspartijen, in de vorm van ondersteuning door overheidspartijen voor opname van de standaard op de 'pas toe of leg uit'-lijst.
4. Bekijken of het kostenmodel doorontwikkeld kan worden, zodat dit model het criterium van 'open standaardisatieproces' borgt.

De afspraak is gemaakt dat de stichting Ketenstandaard Bouw en Installatie de aanvraag, de organisatie rond de standaard en de inhoudelijke afbakening eerst duidelijker zal definiëren alvorens het Forum Standaardisatie te vragen de standaard in behandeling te nemen.

Ad G. Stand van zaken rond lopende procedures

[Geen bijlage]

Ten tijde van de vergadering van het Forum Standaardisatie op 12 juni 2019 lopen er procedures voor de volgende standaarden:

- Op 16 april 2019 heeft Alwin de Bruin (dmarcian Europe B.V.) de standaard MTA-STS aangemeld voor opname op de 'pas toe of leg uit'-lijst. Op 3 mei 2019 heeft een intakegesprek plaatsgevonden met de indiener. SMTP MTA Strict Transport Security (MTA-STS) is een standaard voor het opzetten van versleutelde verbindingen tussen mailservers met als doel het upgraden van een onbeveiligde verbinding over een niet-vertrouwd netwerk naar een versleutelde verbinding over een niet-vertrouwd netwerk. De standaard DANE i.c.m. STARTTLS (standaard voor beveiliging van verbinding tussen mailservers) was eerder beschikbaar als beveiliging voor het ontvangen van email, en al op de 'pas toe of leg uit'-lijst opgenomen. Hierin heeft MTA-STS een overlappend functioneel toepassingsgebied met STARTTLS en DANE. Omdat MTA-STS minder zekerheid over geauthentiseerde transportversleuteling geeft dan DANE en het vooral geschikt is voor grotere mailproviders, zijn veel overheidsorganisaties die geen grootschalige e-mailinfrastructuur implementeren eerder geneigd DANE te gebruiken. Bovendien is door de zeer recente publicatie van MTA-STS (in september 2018) nog weinig ervaring met de implementatie en gebruik van de standaard en is de marktondersteuning nog in ontwikkeling (alleen Google ondersteund het nu). Plaatsing op de 'pas toe of leg uit'-lijst lijkt daarom nog prematuur. De procedure wordt daarom aangehouden om het draagvlak van verschillende overheidsorganisaties verder te belichten.

Meer informatie over deze standaarden op <https://www.forumstandaardisatie.nl/open-standaarden/lijst/in-behandeling>